

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Triapostolatus Septemtrionis

Caesar, Philipp

Coloniæ Agrippinæ, 1642

Vita S. Rimberti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43650

VITA

S. RIMBERTI.

Capitula Vitæ & Gestorum S. Rimberti Archi-Episcopi & Confessoris.

PROLOGVS.

- C**aput 1. Propositum Ludovici Imperatoris, patris sui Karoli Magni pia instituta continuandi & consummandi.
2. Ludovicus Imperator facit S. Ansgarium ordinari Archi-Episcopum Hamburgensem; & laus eius.
3. Quomodo Rimbertus puer à S. Ansgario ascitus, & ad instruendum datus sit.
4. Quomodo Rimbertus adolescens meditari mortem instituerit.
5. S. Ansgarius Rimbertum ex diuinâ reuelatione sibi familiarissimum reddit.
6. Quomodo S. Ansgarius Discipulo suo Rimberto amorem suum patefecerit; & à Deo obtinuerit, ut scieret, ipsos in vita eterna non separandos, sed consortium premiorum habituros.
7. Procuratoris S. Ansgarij de S. Rimberto Visio, eiusque explicatio.
8. Visio S. Rimberti de Arnulfo Presbytero, huius querela, & per illius abstinentiam liberatio.
9. S. Rimbertus est admodum ille familiaris Discipulus & Frater S. Ansgarij, de quo sæpè mentio est.
10. S.

10. S. Ansgarij morituri testimonium de S. Rimberto, cum de successore eius quaeretur.
11. S. Rimbertus Archi-Episcopus eligitur, & consecratur.
12. S. Rimbertus vouerat, post mortem S. Ansgarij Monachus fieri, & fit etiam, iam ordinatus Archi-Episcopus.
13. Quomodo S. Rimbertus vigilias & Ieiunia obseruaret.
14. De cura pauperum & eleemosynis S. Rimberti.
15. Diligentia eius & assiduitas in predicando uerbum Dei.
16. Epistola S. Rimberti ad quasdam uirgines Moniales.
17. Quomodo Legationi sua ad Gentes & ipse & per suos satisfecerit.
18. Quomodo captiuos redemerit.
19. Quomodo captiuam Sanctimoniam liberauerit.
20. Quomodo S. Rimbertus mansuetus simul & seuerus fuerit.
21. De Miraculis S. Rimberti, corporalibus & Spiritualibus.
22. S. Rimbertus constituit sibi Adalgarium in Coadiutorium & successorem.
23. S. Rimbertus nunciat instantem mortem suam, ex presagij, & una Visione mira quam habuerat.
24. Aegritudo, pietas, & mors S. Rimberti.
25. Locus sepulturae S. Rimberti, & prioris visionis explicatio.
26. Miraculum ad sepulcrum S. Rimberti.
27. Subscriptiones Episcoporum.

Incipit

Prologus in Viram Sancti Rimberti
Episcopi & confes-
soris.

Scripturi Viram cum omni semper ve-
neratione memorandi Rimberti, Pon-
tificis, & quæ officij eius primitus occasio
fuerit, aut quem ad hoc institutorem vel
conuersationis præfectum habuerit, seu
qualiter ad hoc electus deinceps vixeris,
in quantum hæc comperimus, fideliter e-
narramus.

Incipit Vita ipsius.

CAPVT I.

Proposium Ludovici Imperatoris patris sui Karolæ
Magni pia instituta continuandi & con-
summandi.

Vm Imperator HLudovvicus Re-
gni Francorum Monarchiam te-
neret, auctori sublimationis suæ
Deo talem deuotè vicem redde-
re curauit, vt Ecclesiæ Dei in Re-
gno eius constitutæ decenti vigore proficeret.
Seruorum quoque & Ancillarum Dei status,
cum honoris incremento, latiùs exeresceret.
His eius assiduis meditationibus, ex diuinâ
inspiratione, subintravit etiam memoria,
qualiter Serenissimus pater suus Karolus co-
gnomento Magnus, Gentem Saxonum cõ-

I

tenus in

tenus infidelem ad fidem Christi conuerterit, vsque adhuc ordinatis per ipsam Prouinciam sufficienti numero episcopis, & Sedi- bus eorum prouidè distributis extremam ad plagam Aquilonarem eiusdem Prouinciæ partem ad hoc reseruauerit, vt ibidem Archi- Episcopalis constitueretur Sedes, vnde præ- dicatio Verbi Dei finitimis fieret populis, Sueonum, Danorum, Norueorum, Fariæ, Gronlandan, Islandan, Scriduundan, Slauo- rum, nec non omnium Septentrionalium & Orientalium nationum quocunque modo nominatarum, qui paganis adhuc erroribus inuoluuntur.

CAPVT II.

*Ludouicus Imperator facit S. Ansgarium ordinari
Archi-Episcopum Hamburgensem;
& laus eius.*

Res ad hoc opus constructa est tantum & dedicata Hammaburgensis Ecclesia in confinio Danorum & Slauorum, in extre- mis videlicet partibus Saxonum inter eos qui dicuntur Nordalbingi, & vnà cum incolis lo- corum eadem Ecclesia inssu eiusdem gloriosi Imperatoris Karoli ad gubernandum est Presbyteris commissa, donec opportuno tem- pore deputatis prius ad locum Episcopali- bus sufficientijs Archi-Episcopum faceret i- bidem consecrari. Ipso autem ante huius ef- fectum voti ex hac vitâ sublato, pijs- simus fi- lius eius

lius eius iam dictus HLudouvicus cum fidelibus suis hanc eius intentionem retractans Ansgarium summæ Sanctitatis virum vt pater decreuerat, priuilegij Archi-Episcopalis, & ordine & nomine sublimari, & iam dictæ nouellæ Ecclesiæ rudibusque adhuc in fide populis Rectorem, ac Gentibus vt dictum est necdum fidelibus Erogatorem Verbi diuini fecerat ordinari. Cuius à pueritia in Dei timore conuersationem, vel cum ætatis processu virtutum incrementa, vt quantis indicijs diuinitus præmonstratum sit Pontificatus & prædicationis eius officium, & quomodo per Sedis Apostolicæ priuilegia eius sit omnis causa munita, studiumque eius & profectum in lucrands Deo animabus, quas vel in fide roborare, vel de paganismo ad Christianitatem producere cotidie satagebat, quisquis scire cupit, legat libellum vitæ eius, & quantæ Sanctitatis vir ipse fuerit perpendet. Nos nunc de eius Sanctitatis imitatore simul & dignitatis successore Rimberto scripturi, qualiter primò ei cognitus sit & consequenter ascitus hinc iam sequi incipiamus.

*Citatus
liber vitæ
S. Ansgarij
& post sapiens.*

CAPVT III.

Quomodo Rimbertus puer à S. Ansgario ascitus, & ad instituendum datus sit.

CVM iam dictæ nouiter institutæ Ham-
maburgensis Ecclesiæ termini essent
angusti, & ad tantum officium quod Epi-

scopo eius iniunctum diximus, sumtus exiliius pertinentijs collecti non sufficerent, ipsosque etiam qui prouenire possent reditus, frequens hostilis irruptio diriperet, ne per hoc vir Dei impediretur à prædicationis officio, quod in gestis eius Legatio ad Gentes vocari solet, memoratus Imperator HLudovvicus quandam in Gallia cellã, Turholt vocatam, eidem Legationi tradidit perpetuò seruituram. Quodam autem tempore Domnus Pontifex ibidem degens, aspexit quosdam pueros ad Ecclesiam cum ioco & inanibus festinare discursibus: quorum quidam inter ceteros penè minimus grauiter incedens, & pueriles leuitates sollicitè deuitans, orationem cum reuerentia & timore peregit, surgensque signo Crucis frontem muniuit, & quali maturioris esset ætatis suam per omnia continentiam exhibuit. Animaduertit ergo vir Dei sacram religiosi pueri infantiam, diuinæ iam seruitutis amore flagrasse, accitisque ad se parentibus eius, & nomen pueri quòd Rimberty vocaretur, edidicit, & consensu eorum accepto, tonsuram ei & Ecclesiasticum habitum imposuit. Sicque eum ibidem paternã sollicitudinẽ commendans, studiosè erudire præcepit: paucisque diebus ibi transactis inde discessit, & suscepti Pastoralis officij, suæque ad Gentes Legationis instanter operam egit.

*Pietas &
laus pueri
Rimberty.*

CAP.

CAPVT IV.

Quomodo Rimbertus adulescens meditari mortem instituerit.

Posthæc puer iam Deo dilectus magis magisque in grauitate proficiens & discendis liberabilibus disciplinis ardentè instabat, & inter hæc orationibus cæterisque bonarum rerum occupationibus assuetus, in paucis annis omni maturitate & scientiæ & virtutum perfectus enituit. Et iam tunc iuxta Psalmistam concaluit cor eius intra ipsum, & in meditatione eius exarsit ignis, inueniente cupiens quid ei in hac vita consistenti exequi maximè prodesset. Cui talia meditati occurrit iuxta quendam Sapientem, primam Philosophiæ definitionem meditationem esse mortis, idque toto pectore hausit, vt omni vitæ suæ tempore hanc summam sapientiæ consequi mereretur, quatinus tempore mortis suæ de neglectu præmeditationis eius non contristari, sed potius per obseruationem Scripturæ monentis ac dicentis: in omnibus operibus tuis memorare nouissima tua & in æternum non peccabis; quantum humanæ conditioni possibile esset, de peccatorum vel cautela vel remissione securus latificare mereretur.

Plato.

CAPVT V.

S. Ansgarius Rimbertum ex diuina reuelatione sibi familiarissimum reddit.

I 3

Veneran-

Venerandus igitur Præsul, qui eum diuino mancipauit Seruitio, sicut in gestis vitæ eius legitur, quæ illi ventura vel ab ipso gerenda erant, penè omnia vel per somnium vel per intimam reuelationē in mente prænoscere & præordinare solebat. Quæ autem ipsa fuerit intima in mente reuelatio scriptores vitæ eius tale quid esse arbitrantur, quale in Actibus Apostolorum sæpius replicatur: Dixit autem Spiritus illi, vel illi Discipulo. Vnde non est diffidendum, quòd vitæ Dei non ex euentu, sed diuinæ ammonitionis attactu, quem occultiori sensu utpote vitæ spiritualis in anima percipere solebat: hunc felicem de quo loquimur puerum cum tantæ paternitatis affectu diuinis asciuerit ministerijs, quin potius in tenore conuersationis & modo quo semper deinceps apud illum tractatus & habitus est, verisimile videtur, quòd euidenter à Deo illi sit reuelatum, quia successor illi in Episcopatu futurus fuisset. Nam cum primò in discendis artibus & disciplinis scholaribus districtio Magistrorum ei remitteretur, quod vsitatâ locutione egressum de schola dicimus, mox eum Dominus Episcopus indiuisibilem suæ Legationis comitem esse constituit. Venientemque de præfato in quo eum nutriendum commendauit Monasteriolo cum gaudio suscepit, consciumque suorum in omnibus permiserat esse gestorum, quibus ipse Deo cum omni pietate
suis

sive occultè sive manifestè famulabatur.

CAPVT VI.

Quomodo S. Ansgarius Discipulo suo Rimberto amore suum patefecerit; & à Deo obtinuerit, ve sciret, ipsos in vitâ aternâ non separandos, sed consortium præmiorum habituros.

DEnique cùm quadam die iuxta morem simul assisterent ad orationem, iamque supplicatione finitâ egredi de Ecclesia pararent, quasi secretioris gratiæ munus in Discipulo Pontifex agnoscens, eum his verbis alloquitur: Oportet te, inquit, ô Fili Rimberte, semper illi gratias agere, qui de turbidis seculi fluctibus ad portum quietis te vocauit, ad quem quia video te indubitanter animum applicasse, fateor amoris tui me affectu flagrare, eandemque dilectionem finetenus ex mea parte circa te durare non dubites. Cui ille respondens, indignus sum, inquit, Domine tantâ gratiâ tuâ: quia tamen hanc in me ostendis clementiam, meritis tuis apud Deum mihi obtineri depono, vt in futura vita præmiorum tuorum consortium adipiscar. Tunc Sanctus Episcopus cuius mentem gratiâ Dei sæpius illustrari diximus ad prænoscentia quæ illi futura essent, his verbis dignissimi Rimberti, nullum quidem ad præsens dedit responsum, tertiâ verò die transactâ ipso iam sollicitudine cogitationum fatigato, quare scilicet ad hanc petitionem suam

retinerit Episcopus talem ei reddidit consolationem: Iam, inquit, obtinui à Domino, ut in futuro seculo sicut petisti ab inuicem non separemur; ubi ita beatitudinis æternæ participes erimus, ne nostrâ nos virtute ad hanc pertingere posse præsumamus, quod est reatus superbiæ, per quam ceciderunt qui operantur iniquitatem, nec rursus desidiâ torpentes obliuiscamur quod dicitur: in Deo faciemus virtutem, sed cotidie studeamus, ut bonum opus sicut ammonet Beatus Gregorius habeatur nobis in voluntate; ac sic consequenter confidamus, quia iuxta eundem Doctorem ex adiutorio diuino erit in perfectione. Si quem autem mouet hanc trium dierum dilationem ad hoc responsum fecisse Episcopum, meminerit nos prædixisse, mentem eius à gratiâ Dei ad prænoscentia futura sapius illuminari, de quo tamen his ipsis quæ subiecta sunt verbis in vita eius ita scriptum habetur. Ad omnia ergo quæ fortè præcipua definire debebat spacium cogitandi habere voluit, nec quicquã timere disponebat, antequam gratiâ Dei illustratus, ipse in mente sua sentiret quid melius esset. Sicq; supernâ visitatione certificatur in mente sine cunctatione quæ agenda erant disponebat. Hæc de vita eius idoneus inseruisse Lector intelligat, ut ex hoc testimonio cõprobaretur, nihil eum ad petitionem huius Sanctissimi Discipuli sui Rimberti respondisse, nisi quod in hoc tridui spacio menti eius Spiritus Sanctus

*Pro. in
vita esse.*

Caput 5.

Sanctus

Sanctus infudit; iuxta sententiam quam etiam
superius de Actibus Apostolorum protulimus.

CAPVT VII.

*Procuratoris S. Ansgarj de S. Rimberto Visio;
eiusque explicatio.*

Accedit etiam ad præfagium virtutum
Beati viri visio quædam de ipso reue-
lata Procuratori Antistitis, primâ mox no-
cte aduentus eius Hammaburgum, cum ipse
adhuc in prima ætate adolescentiæ fuisset.
Videbatur enim eidem Procuratori, conspe-
xisse seipsum Rimbertum sedisse in fastigio O-
ratorij, signumque Ecclesiæ vnum quod nos
Cloccam vocamus in cælo apparuisse, à quo
ligamen lineum vt assolet in modum funis de-
missum vsque ad ipsum dependeret Rimber-
tum, per quod ipse idem signû hilariter traxis-
se, & sono eius dulciter delectatus esse videba-
tur. Cui somnio congruâ ex diuinis Scripturis
interpretationem repetimus. Præcipitur Mo-
si à Domino, vt inter alia vestis Sacerdotalis
mystica indumenta hæc etiam fiant: Deorsum,
inquit, ad pedes eiusdê tunicæ per circuitum
quasi mala punica facies ex Hyacintho & pur-
pura & cocco bistincto, & vt in sequentibus
inuenitur ex bysso retorta, mixtis in medio
tintinnabulis. Quare autem hic tintinnabu-
la adiungi præcepta sint, inferius ostenditur:
vt audiatur, inquit, sonitus quando ingreditur
Pontifex Sanctuarium in conspectu Domini,

I s

& non

*Ipsa Visio.**Explicatio
Visionis.*

M. D.

& non moriatur. Sacerdos namque ingrediens vel egrediens moritur, se de eo sonitus non audiatur: quia iram contra se occulti iudicis exigit, si sine prædicationis sonitu incedit. Quia igitur futurum erat in sommo Ecclesiæ gradu conscenso, vir Domini ornamentis spiritualibus eniteret, vt etiam prædicationis officium insigniter egisse probaretur, rectè in fastigio Templi, quod significat apicem Pontificalem cum doctrinæ suauissimo & cœlitus attracto sonitu ad conuocandam Seruitio diuino sacram Christi plebem sedisse videbatur. Hoc enim in huius ostensione visionis personans attractu eius signum cœleste significare potest, quod in veste Pontificis in tinnabula monstrare probantur. Qualiter etiam cætera quæ de scriptura sacra proposuimus Sacerdotalis habitus ornamenta spiritualiter in sese semper exhibuerit ad profectum simul & imitationem legentibus exponere iudicauimus. Malis vtique punicis utebatur, in quibus multa interiùs grana vno foris cortice teguntur: quia ipse semper multifariam virtutum operationem vno Caritatis munimine vndique versum rectam gestabat. Hæc autem mala punica ex purpura & hyacintho & coccobincto & bysso retorta erant, quæ cuncta illi aptissimè conueniunt: Omni enim desiderio semper quærebat cœlestia, quæ per hyacinthum significantur, pro Christi nomine vsque ad Marty-

Martyrium paratus, quod intelligitur in purpura, amore Dei & proximi flagrans, quod per coccum distinctum exprimitur. Et sicut byssus de terra eruta longo exercitio, siccandi, tundendi, purgandi, coquendi, & nendi, gramineum solet perdere, & candidum in se recipere colorem: ita ipse cum magno continentiae labore quasi nativum exsudans humorem, & decorem dignæ Deo puritatis, solerti ieiuniorum & vigiliarum & orationum & lectionis patientiæ & humilitatis instantiâ peruenit. Quibus omnibus tintinnabula habuit permixta: quia rarò aliud ab illo quàm prædictarum virtutum suauissimus sonitus audiebatur, qui rursus operum eius sublimitate audientium mentibus commendabatur; sicut & sequens de illo huius opusculi textus manifestius ostendet.

CAPVT VIII.

Visio S. Rimberti de Arnolfo Presbytero, huius querela & per illius abstinentiam liberatio.

CVM adhuc esset in obsequio decessoris sui Domni Ansgarij, apparuit ei Presbyter Arnulfus iam diu defunctus, & percontanti de eius causa in alterius seculi vita dolenter respondit: Ego, inquit, dum adhuc in carne essem negligenter de animæ meæ agebam salute, grauitatem personæ meæ competentem non seruans, ocio sæpius vacans, & alijs

*Querela
dudum iam
morsui pres-
bytero At-
nisi.*

& aliquando etiam in dicto ieiunio carnem manducans, aliaque similiter interdicta in esca & potu frequenter usurpans: pro talibus commissis indignus sui hactenus ad præsentiam Dei venire; Sed si tua, ait, fraternitas pane & sale & aquâ contenta, à cæteris victualibus abstinenciam quadraginta diebus pro me facere vellet, crederem me per Dei misericordiam ab huius repulsionis meæ sententiâ seu pœnâ liberari. Cui cum ipse ut ei videbatur ita se facturum esse polliceretur, experges factus de somno, mox ut Episcopum alloqui potuit, Visionem ei omnem exposuit. Accepto que ab eo consilio, toto quadraginta dierum spacio nullo alio cibo vel potu est usus, nisi pane tantum & aquâ. Eodem tempore tanto dentium dolore vexabatur, ut ipsis sibi panem ad reficiendum commoli sustinere non posset: quamobrem ipsum panem comminuatim terendo seu manibus confricando in ipsam aquam commiscebat, & ad leuamen dentium quodammodo instar pultis emollebat. In quo etiam ad augmentum abstinenciam, ea quæ in simplici decoctione panis esse possent plurimum defecerunt, & vis scilicet alimenti, & suauitas ac delectatio saporis. Expletis autem diebus istius abstinenciam, ipse Presbyter pro quo hæc agebantur, per visum apparuit cuidam femina, quæ multis diebus paralytica iacebat, nomine Helahyvih; cui longa quidem infirmitas membra

S. Rimberti pro ipso abstinencia.

Arnulfus Presby. apertæ pietatis iudam fœmina,

membra grauavit, sed tamen vt de quodam
 Beatus Gregorius dicit, ipsa infirmitas ea-
 dem membra à bono opete non ligauit. Co-
 tidie enim se ad Ecclesiam deportari faciens,
 verbum vitæ ibidem delectabatur audire,
 Hymnisque & Laudibus prout potuit die
 noctuque vacare. Huic vt dictum est per vi-
 sum apparens Presbyter memoratus, famulo
 Dei Rimberto gratias referri petiuit de par-
 simonia pro eius saluationi exacta, quam &
 intantum sibi profecisse mandauit, vt abne-
 gatum tibi prius ad conspectum Dei aces-
 sum & aulae cœlestis introitum per hanc
 condonatum constaret. Ipse verò Rimbertus
 inter eos, inquit, ascribetur, de quibus dici-
 tur: Fulgebunt iusti, & tanquam scintillæ in
 arundinetis, discurrent; & de quibus Psal-
 mista ait: Ibunt de virtute in virtutem. Istius-
 modi Visionibus vir Dei nil vnquam animo
 extolli solebat, sed per humilitatis tutissimam
 semper viam incedens ita quodammodo co-
 tidie virtutum gradus ascendit, vt sæpè di-
 ctum semper attendere videretur Beatum
 Gregorium, dicentem: Vnusquisque vestrum,
 Fratres, magnus esse studeat; sed tamen ma-
 gnum se esse quodammodo nesciat, ne dum
 sibi magnitudinem arroganter tri-
 buit, amittat.

*Helab-
 vvh; sequè
 liberatum
 nunciat.*

CAP.

*S. Rimberrus est admodum ille familiaris Discipulus
& Frater S. Ansgarij, de quo sæpè men-
tio est.*

*S. Rim-
bertus edi-
dit vitam S.
Ansgarij.*

*Caput 34.
in fine.*

QVandiu ergo fuit in corpore vir Do-
mni Ansgarius, iste Seruus Dei Rim-
bertus præ cunctis familiaris illi in omnibus
adesse solebat, de quo aliquotiens nobis in
hoc opusculo mentio incidit, & libellus ge-
storum præfati Pontificis ab ipso Rimberto
alioque condiscipulo eius editus testatur. In
quo videlicet libro vbiunque commemorã-
tio fit cuiusdam fidissimi Discipuli eius, quòd
frequenter ibi Lector inueniet, ipsum sciat
fuisse Rimberrum: sed quia vt diximus ipse
cum alio quodam editor eorundem exitit
gestorum, idcirco veritatem rei, suppresso
nomine suo, exprimere voluit, ne de se fa-
miliariorem gratiam iactanter proferre vi-
deretur. Sic enim & Beatus Euangelista Io-
hannes in Euangelio suo fecit, vbi suam sem-
per personam maluit indicijs rerum acciden-
tium, quàm proprio designare vocabulo.
Quatenus autem in hoc deuotionis loco cum
Episcopo familiariter Sanctus vir Rimber-
tus perseuerãrit, ex verbis præfati libelli co-
gnoscitur, quibus de transitu Domni Epi-
scopi ita commemoratur: Perceptã, inquit,
Dominici Corporis & Sanguinis Commu-
nionẽ, Sanctus Pontifex Dominum depre-
cabatur,

cabatur, ut quicumque in eum quoquomodo peccasset, diuina hoc ei pietas remitteret; Deinde versiculos istos cepit frequentius repetere; Secundum misericordiam tuam memento mei tu, propter bonitatem tuam Domine, Et, Deus propitius esto mihi peccatori, Et, In manus tuas Domine commendo spiritum meum. Cumque hæc sæpius repeteret, & frequenti anhelitu iam ea frequentare non posset, cuidam Fratri præcepit, ut hæc vice illius frequentando caneret. Sicque oculis in cælum intentis Domini gratiæ commendatum spiritum exhalauit. Hic ergo quem vice sua verba orationis pro se frequentare præcepit, Rimbertus fuit, cui in loquelæ suæ defectu voti sui verba commendans Episcopus, per eum se compensare credidit, quicquid ipse minus orationum iam moriens peragere posset; quoniam & propter vitæ eius meritum pro se illum exaudiri non dubitauit, & quod ille fecit, non discreuit ab eo quod à seipso factum fuisset, quia cor vnum & anima vna, vnus spiritus & vna fides, erat semper in eis.

CAPVT X.

S. Ansgarij morituri testimonium de S. Rimberto, cum de successore eius quæreretur.

DEnique cum in infirmitate ipsa quâ de hac vitâ migravit, consilium quæreretur

seretur

retur ab eodem Domino Ansgario de succel-
 fore eius eligendo, & quidam etiam de
 Rimberto quid ei videretur inquirerent, re-
 spondisse fertur: quòd hoc sui non fuerit
 ministerij decernere, quia forsitan ipse in
 Episcopatu multorum animos offensos ha-
 beret, quod emendare magis debuisset, quàm
 per hoc motum ipsum animorum augere,
 quòd ipse talem ad successorem personam
 denominaret, quæ fortassis incommoditate
 suâ grauarer subiectos, & amarae fierent pro-
 pter hoc contra ipsum querimoniae. De me-
 ritis tamen, inquit, Rimberti sciatur, quia
 dignior ipse Archi-Episcopali, quàm ego
 Subdiaconatus officio. Hæc de se magnæ
 humilitatis intentione Sanctus profecutus
 est Episcopus, tanquam verus obseruator
 eius, quam & ipse olim in professione ha-
 buit Monachorum Regulæ, dicentis: Septi-
 mus, inquit, humilitatis gradus est, si non
 solum omnibus se inferiorem suâ linguâ pro-
 nunciet Monachus, verum etiam intimo
 cordis credat affectu, humilians se & dicens
 cum Propheta: Ego autem sum vermis &
 non homo. Solent enim Sancti viri cum
 fortia agunt, de semetipsis vilia sentire; Iu-
 xta quod de semetipso Dauid coram Arca
 Domini saltando Regni sui potentiam de-
 spiciens dixit: Ludam & vilior fiam plus-
 quàm factus sum, & ero humilis in oculis
 meis, de quo & Apostolus ammonet, dicens:
 Implete

*S. Ansga-
 rius non vo-
 luit sibi suc-
 cessorem no-
 minare.*

*Commen-
 datio hu-
 militatis S.
 Ansgarij.*

Implete gaudium meum, vt idem sapiatis eandem caritatem habentes, vnanimes idipsum sentientes, nihil per contentionem, neque per inanem gloriam, sed in humilitate superiores sibi inuicem arbitantes. Quorum prius, hoc est, Prophetæ testimonium Beatus vir Ansgarius, ita in se custodire solebat, vt de semetipso intus humilia sentiens honorem exterius non requireret, quasi dicens: Ludam & vilior fiam; nec rursus per hoc quod vilem se exterius præbuit interius intumesceret, implendo potius quod sequitur: & ero humilis in oculis meis, id est, qualem me exterius despiciens exhibeo, talem me interius attendo. Qua despectus sui intentione impleuit etiam quod de Apostolo proposuimus; vt omni contentione & inani gloriâ carens, per humilitatem sibi alios superiores arbitraretur: vnde & superius descriptum, potioris quàm ipse esset meriti Beato viro Rimberto tantopere dedit testimonium. Sed quanquam ipse humilitatis causâ de sese talia dixerit, nostrum tamen non est, quemlibet eorum alteri præponere, sed æquales fuisse meritis credere, quos & vnius fidei deuotio & eiusdem officij licet diuersis temporibus administratio commendat æqualiter.

S. Rimbertus & S. Ansgarius nobis debent haberi pares.

CAPVT XI.

S. Rimbertus Archi-Episcopus eligitur, & cōsecratur.

Quanquam igitur sicut nunc diximus
 K Sanctus

*S. Ansga-
rius mori-
urus pate-
facit secre-
tum suum
S. Rimberto,
de ipso futu-
ro Arch-
Episcopo.*

Sanctus Pontifex non libenter alijs, pro of-
fensâ eorum vitandâ, de successuro sibi ali-
quid referre voluisset, ne suam tamen penè
in omnibus conscium hac gratiâ in fine de-
fraudaret, triduo antè obitus sui diem ape-
ruit secretum suum viro Dei Rimberto, quòd
post se deberet ad Pontificatus apicem pro-
moueri. Tum ille reniri cœpit ad tantum
ministerium, nec viribus nec meritis se ido-
neum esse proclamans. Cui Sanctus Episco-
pus Dei dispositionem esse commemorans
quod ipsi prædixit, competentes ammoni-
tiones adiunxit, quòd suam voluntatem ad
diuinæ dispositionis iudicium inflectere de-
beret, iuxta illud Beati Thomæ Domino di-
centis: Dominus meus es tu, & ego Seruus
tuus, fiat voluntas tua. Adhæc glorioso Rim-
berto reniti vel contraire constantia defe-
cit, quando Episcopum diuinitus hæc acce-
pisse sciebat. Nec vlla ambiguitas fuit Clero
vel populo inter plures de electione, sed
iplo mox die depositionis Domni Ansgarij
Rimbertum omnes concorditer elegerunt.
Cum cuius concordie pacto, ad gloriosum
tunc temporis Regem HLudovicum ad-
duxerunt cum viri Venerabiles, Thiadricus
Mindensis Ecclesiæ Episcopus, & Adalga-
rius Abbas Monasterij nouæ Corbeix: sus-
ceptusque ab eo honorificè, cum Pontifi-
calis baculi iuxta morem commendatione
Episcopatus est sortitus dominium. In Char-

*Sanctus
Rimbertus
eligitur.*

tis at-

tis autem Apostolicorum Romanæ Sedis
 Pontificum, à quibus priuilegium Archi-E-
 piscopale sancitur Sedi quam tunc ipse sus-
 cepit, etiam hoc continetur; vt quia pro-
 pter nouellam eiusdem Sedis institutionem,
 & necdum conuersos ad fidem populos Suf-
 fraganei non habentur Episcopi, à quibus
 decedente vno alter Archi-Episcopus conse-
 craretur, Palatinæ interim prouidentia suc-
 cedentium per tempora Pontificum conse-
 cratio sit commissa, donec numerus Suffra-
 ganeorum Episcoporum canonicè eum conse-
 crare debentium ex Gentibus suppleatur.
 Cum huius ergo ad ordinandum eum teno-
 ris insinuatione Venerabilem Rimbertum
 gloriosus Rex direxit ad Luidbertum Mo-
 gotientem Archi-Episcopum, à quo iussa
 eius ita est consecratus, vt prouidè actum sit,
 quatinus in adiutorium consecrationis, non
 vnus Metropolis, sed duarum conuenirent
 Suffraganei, Luidhardus videlicet Pader-
 burnensis Episcopus, pertinens ad Magun-
 tiam, & præfatus Thiadricus Suffraganeus
 Archi-Episcopi Coloniensis. Quos ita per-
 mixtim adesse idcirco placuit, vt tam huius
 consecrationis actio, quàm etiam Domni
 Ansgarij, primitus ad Sedem ipsam simili
 modo facta ordinatio, in signum essent fu-
 turis temporibus, quòd ad nullam nomina-
 tim Condiocesitatem quorumcunq; Episco-
 porum, pertineat ad hanc Sedem consecrare

*Consecra-
 tur à diuer-
 sis.*

Episcopum, sed tantum ut diximus Palatinæ hoc commissum sit, prudentiæ, donec consecrantium numerus ex Gentibus suppleatur.

CAPVT XII.

S. Rimbertus vouerat, post mortem S. Ansgarij Monachus fieri, & sit etiam, iam ordinatus Archi-Episcopus.

*Fortè pro-
fessionis.*

*Ada'ga-
rius Frater
Corbeiensis
S. Rimb. rto
adiungitur
moderator
Monastica
Regala.*

H Abuit autem hic Sanctissimus vir olim hoc votum de se factum, ut post discessum Domni Ansgarij monachicum mox & propositum acciperet & habitum. Vnde cum consilio consecrantium se Pontificum, mox post ordinationem ad Monasterium nouæ Corbeix properans, vestem quidem illius promissionis ex integro suscepit, conuersationis autem illius promissionem ita fecit, ut conuersationem suam, & stabilitatem morum suorum, & obedientiam secundum Regulam Sancti Benedicti exhiberet, in quantum labor & occupatio suscepti Pontificatus permetterent. Et ut in huius promissionis effectu veraciùs assuesceret, aliquem de Fratibus eiusdem Monasterij sibi præstari rogabat, cum quo, quia ipsi in Monasterio esse non licuit, solatium haberet assiduæ inde meditationis & vsus continendi se, iuxta moderamen regulare quod promisit. Ad quod ei deputari placuit insignem conuersatione virum, gradu Diaconum

conum, nomine Adalgarium, germanum videlicet & æquiuocum Abbatis eiusdem Monasterij, de quo supra diximus. Hic vir venerabilis in conuersationis eius imitatione simul & successionis dignitate adhuc hodie superest, cum multis alijs attestans, quia Sanctus Pontifex, cuius vitam scribimus, nihil ex occasione curæ Pastoralis de Monachica perfectione perdidit, adeo, vt nullus etiam intra ipsa Monasteria viuentium, instrumenta bonorum operum, quæ eorum Regula commemorat, æquè vt ipse obseruauerit. Cuius facta quidem vix à nobis explicari possunt; sed cotidianam eius cum Deo conuersationem, & animum cælo semper intentum, nostræ tenuitas scientiæ nequaquam edicere vel saltem perpendere valet. Graue ducebat vllum tempus vacuum absque opere Dei transigere; sed orationi lectio, lectio semper apud illū successit oratio. Et si aliquid accessisset, quod eum ab oratione impedire videretur, semper tamen quæ iusta sunt agens, sine intermissione sentiendus est orasse, vt Beatus docet Augustinus: Illi, inquit, qui in diuino versatur officio, omnia gesta eius dictaque pro oratione reputantur.

CAPVT XIII.

Quomodo S. Rimberty vigilias & Ieiunia obseruauit.

Vigiliarum vsum moderanter agebat, abstinentiæ modum ita exercuit, vt

K 3

semper

*Hic con-
te de .Seri-
ptore vita S
Rimberty.*

*foris, sa-
turitatem.*

*Vsitarum
ieiuniorum
vitium.*

semper illi essent cotidiana ieiunia, & refe-
ctio sanitatem fugiens. In quo videlicet hoc
attendebat, vt iuxta Beatum Hieronymum
ita corporis frangeret appetitum, vt tamen
ad lectiones & Psalmodym atque ad Alta-
ris ac Pontificatus sui officium, vires ei non
deficerent. Nihil enim prodest, vt ait idem
Hieronymus, biduo triduoque vacuum por-
tare ventrem, si pariter obruatur, si compense-
tur saturitate ieiunium: Illico enim mens re-
pleta torpescit, & irrigata humus spinas libi-
dinum generat. Quod vir Dei, vt diximus,
in se cauere volens, moderamen ieiunij ita
custodiuit, vt Dominus in Euangelio Iudæos
arguens, quòd nec Iohannem ieiunantem,
nec ipsum manducantem & bibentem susci-
perent, subiecit dicens: Et iustificata est sa-
pientia à filijs suis: ostendens per hoc filios
sapientiæ intelligere, nec in abstinendo nec
in manducando esse iustitiam, sed in æqua-
nimitate tolerandi inopiam, & temperan-
tiam per abundantiam non se corrumpendi,
atque opportunè sumendi vel non sumendi
ea, quorum non vsus, sed concupiscentia
reprehendenda est.

CAPVT XIV.

De curâ pauperum & eleëmofynis S. Rimerici.

QVia verò etiam ad vsus & sustentatio-
nes pauperum, Beatæ memoriæ deces-
sor suus institutum habebat, in nullo hoc
ipse dis-

ipse discit, sed omnem curam & diligentiam adhibebat, ut omnia ad id statuta nullum suis temporibus caperent detrimentum; sed potius suo cotidie studio his aliquid adderetur. Erat enim pro indigentium leuamine Hospitale constitutum in Episcopatu eius ad quod tanta subsidiorum sufficientia deputata est, ut nusquam copiosius vel sapientius hoc ipsum procuratum esse sciamus. Sed & extra Episcopatum, ubicunque fuisset, semper constitutos habebat, qui pecuniam in sacellis ad dandum pauperibus gestarent, ipseque ad hoc ipsum in zona sua marsupio cum nummis semper utebatur, ut si quando dispensator eleemosynæ suæ in aduentu egentis deesset, ipse sine mora haberet quod daret. Inerat enim ei sollicitudo, ne quis talium à se sine leuamine abcederet, suisque similia iugiter adhortationem faciens, dicere solebat: Non tardandum est ut cunctis pauperibus succurramus, quia quis sit Christus vel quando ad nos veniat ignoramus.

CAPVT XV.

*Diligentia eius & assiduitas in predicando
verbum Dei.*

INterea iuxta ammonitionem Beati Gregorij, etiam eleemosynam verbi incessanter agens, doctrinæ salutaris studio iugiter instabat, recolens quod idem ait Doctor: Plus esse ut Verbi pabulo victura, in perpetuum mens

*Vtile, li-
ber S. Rim-
berti.*

*Heresi
Monasteriū
Virginum.*

*Sancto
rum in oc-
cultādis &
nominibus
suis humili-
tas.*

uum mens reficiatur, quàm venter moritu-
ræ carnis pane terreno satietur. Huius rei
gratiã excerptum legentibus, Vtile, de libris
Sancti Gregorij fecit & propriã manu con-
scripsit, Epistolasque nonnullas ædificatio-
nis plenas ad diuersos composuit, quarum
vna est ad quandam Dei ancillam in Mo-
nasterio quod dicitur Heresi constitutum,
cæterasque Sorores ibidem in Dei famula-
tu consistentes. Hæc autem famula Dei, de
qua loquimur, neptis erat venerabilis Epis-
copi Luithardi, cuius supra mentionem fe-
cimus, qui se Sancto viro cum omni deuo-
tionis affectu ita deuinxerat, vt non solum
ipse Sanctitatis eius amator existere, verum
etiam omnes ad se quoquo modo pertinen-
tes illi commendare studuerit, præcipuè i-
stam qua loquimur ab infantia Deo obla-
tam, & in virginitate permanentem neptem
suam, quæ & propria deuotione promeruit,
vt vnicam dilectionis suæ filiam, vir Sanctus
eam nominare solitus sit. Quæ licet nomen
suum vitandæ iactantiæ causâ palàm nolit
edici, ipsam tamen ad ædificationem lacris
virginibus, quamuis tacito nomine eius ad-
quam specialiter scripta est, hic ponere de-
creuimus Epistolam, ita se ha-
bentem.

CAP.

CAPVT XVI.

Epistola S. Rimberti ad quasdam virgines
Moniales.

CARISSIMÆ Filiā cæterisque virginibus & sponſis Christi Rimbertus, gregis Dei vilis Seruulus in Domino salutem. Frater Adalgarius nuper à vobis rediens, dixit mihi, grauius vos ferre, quòd paruitatis meæ literas rarò suscipiatis. Quod modò mihi emendare cupienti, quid scribere debeam, nihil conuenientius occurrit, quàm vt vos de vestrae Sanctitatis commoneam proposito. Si igitur ad sublimissimam gloriam vultis peruenire, omni virtute incorruptionem corporis ac spiritus excolere debetis. Interioris enim fori ac pabulo puritatis, subministrari necesse est etiam exterioris hominis castitatem, eamque iugiter ad perseuerantiam perpetuæ incorruptionis animari. Illæ namque sunt veræ atque incorruptæ virgines Christi, non quæ metuunt, sed quibus non libet fornicari. Quod donum, si per Dei gratiam adeptas vos senseritis, quantò magnæ estis, vt sacra monet Scriptura, humiliate vos in omnibus, & coram Deo inuenietis gratiam. Eâ enim viâ peruenire debetis ad Christum Dominum & sponſum vestrum, quia ipse dixit: Discite à me quia mitis sum & humilis corde. Curandum itaque est, vt omni custodiâ mens seruetur à superbiæ tumore.

K 5

*Incorruptio
corporis
& spiritus.*

*Moniales
à superbiâ
caueve de-
bent.*

more. Non enim antè oculos Dei vacuè transvolant cogitationes vestræ: intus ergo videt Deus quod mentem eleuat, & idcirco foris permittit inualescere quod deponat. Hinc quippe per Olee contra Israëlitas dicitur: Spiritus fornicationis in medio eorum, & Dominum non cognouerunt. Qui vt ostenderet, sicut dicit Beatus Gregorius, quòd causa libidinis ex culpâ prorumpat elationis, mox subdidit dicens: Et respondebit arrogantia Israël in faciem eius, ac si diceret: Culpa quæ per elationem mentis in occulto latuit, per carnisluxuriam in aperto respondebit. Proinde per humilitatis custodiam seruanda est munditia castitatis. Si enim spiritus sub Deo premitur, caro illicitè super spiritum non leuatur. Habet quippe spiritus commissum sibi dominum carnis, si tamen sub Domino recognoscit iura legitimæ seruitutis. Nam si auctorem suum superbiendo contemnit iure & à subiecta carne prælium suscipit. Hinc est enim quòd longa continentia repente soluitur, hinc quòd plerumque & vsque ad senium virginitas seruata vitiatur. Quia enim negligitur humilitas cordis, reus iudex respicit etiam integritatem corporis. Et quandoque per apertum malum reprobos annunciat, quos dudum reprobos in occulto tolerabat. Nam qui diu seruatum bonum subitò perdidit, apud semetipsum intus aliud malum tenuit, ex quo aliud subitò

bitò erupit. Ac per hoc omnipotenti Deo etiam tunc alienus extitit, quando se ei per munditiam corporis inhære monstravit. Hæc ergo, Filiæ, non ideò scribo, quòd in vobis quicquam de qualitate superbiæ vel vanæ gloriæ cognouerim, sed quia vos opto in illarum consortio esse, de quibus legitur: Quoniam sequuntur Agnum quocunque iërit. Vbi multos cecidisse doleo, vos cautè ambulare desidero, optoque vt dicat vobis Dominus & sponsus vester: Tota pulcra es amica mea, & macula non est in te. Itaque sequimini hic Agnum in præceptis suis, vt ipso auxiliante illum sequi valeatis in æterna vita, cantando canticum, quod nemo potest dicere nisi chorus virgineus. Hæc pulchrè Beatus Augustinus virgines ammonendo exposuit: Pergite, inquit, Sancti Dei, pueri & puellæ, mares ac fœminæ, celibes & innuptæ, pergite perseueranter in finem. Laudate Dominum dulciùs, quem cogitâstis vberius: sperate feliciùs, cui seruitis instantiùs: amate ardentius, cui placetis attentius. Lumbis accinctis & lucernis ardentibus expectate Dominum, quando veniat à nuptijs. Vos affectetis ad Agni nuptias canticum nouum, quod cantabitis in citharis vestris, vtique tale quale nemo poterit dicere nisi vos. Sic enim vos vidit in Apocalypsi quidam præ cæteris dilectus Agno, qui discumbere super pectus eius solitus erat. Ipse vos vidit duodecies duodena mil.

dena mil.

dena millia Sanctorum citharædorum illibata virginitatis in corpore, inuiolata veritatis in corde. Sequimini Agnum, quia & Agni caro utique virgo. Sequimini eum virginitate cordis & carnis, quocunque ierit. Quid est eum sequi, nisi imitari? de quo Beatus Petrus: Christus, inquit, Iesus passus est pro vobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius. Hanc Epistolam ideò hic posuimus, ut legentibus appareat, quantum, sicut ammonet Apostolus, studium habuerit eius quæ secundum pietatem est doctrinæ, & quam potens fuerit in ipsa doctrina etiam alios exhortari.

CAPVT XVII.

Quomodo Legationi suæ ad Gentes & ipse & per suos satisfecerit.

PRæterea Legationis suæ officium, quod ad prædicandum Gentibus Verbum Dei primitus à decessore suo susceptum est, & postmodum sibi successionis iure quasi hæreditarium prouenit, impigrè exsecutus est, ipse quidem per se quoties occupationes aliæ finerent, eidem Legationi insistens, semper autem constitutos habens Presbyteros, per quos & verbum Dei Gentiles audirent, & solatium captiui Christiani haberent, ad Ecclesias inter ipsos paganos constitutas longè ab Ecclesia Sedis suæ, quodque grauissimum erat marinis discrimenibus adeundas.

Quæ

Quæ discrimina ipse frequentius & abundantius sustinens, sæpè tanquam de se testabatur. Apostolus naufragium pertulit, sæpè in proximo erat, vt cum eodè dicere posset, Nocte & die in profundo maris fui. Sed profectò aderat ei Spiritus Sanctus, qui in exterioris hominis corruptione interiorem renouaret de die in diem, & spe futuræ beatitudinis omnia præsentis vitæ aspera deliniret, & grauia reuelaret. Consolabatur enim continua meditatione sermonis Apostolici: Quia non sunt condignæ passionibus huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis. Ac sic quæcunque fierent dura laboranti, miscere solebant eadem propter Christum sustinenti.

CAPVT XVIII.

Quomodo captiuos redemerit.

AD redemptionem captiuorum cunctis penè quæ habebat expensis, cum multorum adhuc apud paganos detentorum miseriam cernere cogebatur, etiam Altaris vasa ad redemptionem eorum impendere non dubitauit. In quo dum quibusdam, minus sublimiter intelligentibus, non rectè videretur fecisse, quasi ad alios vsus redigeret quæ sacris erant deputata Mysterijs, & à quodam interrogatus fuisset, quare ita faceret? iusta ratione sciscitanti satisfaciens: Non ignoro, inquit, res Ecclesiastici officij dignè esse tractandas,

S. Rimbertus etiã vasa sacra pro captiuis Christianis liberandis impendit.

standas, & sub magna fore obligatione ad hoc opus depositas: Veruntamen plus est apud Deum per hæc subueniri captiuis Christianis in angustiâ constitutis, quam esse possit depositum ista custodiendi. Et si necessitas incubuerit duorum bonorum vnum eligere & alio carere, oportet assumere quod est melius, & relinquere quod habetur inferius: Vnde & ego, ait, cum nullum aliud habeo consilium, non impiè ago, si Christianum, qui filius Dei est, cum thesauris Ecclesiæ redimo: cum & semper inuenire possimus, quod ad vsum sacri sufficiat Ministerij, irreuerabile autem sit, si Christianus in captiuitatis afflictione deficiat.

Ex duobus bonis melius eligendū: sicut ex duobus malis minus

CAPVT XIX.

Quomodo captiuam Sanctimonialem liberauerit.

EXempli autem causâ, vnum de huiusmodi factis commemoramus, in quo non minus in potentia miraculi, quam in opere misericordiæ refulsit. Cum venisset quadam vice ad partes Danorum, vbi Ecclesiam nouellæ Christianitati constructam habebat, in loco qui dicitur Sliasvich, vidit multitudinem Christianorum catenatam trahi captiuam. Inter quas vna Sanctimonialis, vt eminus illum conspexit, cum genu flexione & crebra capitis inclinatione tam illum venerari, quam eius misericordiam pro sua re-

sua redemptione precari videbatur. Et vt eam intelligeret fuisse Christianam, elauatâ alius voce cœpit cantare Psalmos. Episcopus autem miseratione commotus, diuinitus eam adiuuari cum lacrymis orabat. Ad cuius precas mox disrupta est catena de collo eius quæ vincta tenebatur. Ne tamen ipsa auferret, eam inter manus habentes pagani facile obtinebant. Tum Sanctus Episcopus anxio de illa motus affectu, tenentibus eam paganis plura diuersi generis precia pro ipsa cœpit offerre. Sed illi nullam conditionem suscipere volebant, nisi suum eis daret equum, quo ad propriam sellam vti solebat. Quod illi facere non detractans, repente disiluit de equo, & cum omni quam ipse ad eum habuit paraturâ pro eadem dedit captiuâ, redemptamque libertate donauit, & quod vellet abire permisit: duplex, vt diximus, per hoc factum de se memoriale laudis relinquens, quod & virtute orationis suæ catenam fregerit, & simul hoc insigne opus misericordiæ demonstrauerit.

Miraculū

CAPVT XX.

Quomodo S. Rimberrus mansuetus simul & seuerus fuerit.

PRoinde iuxta præceptum Apostoli, quo Seruum Domini iubet mansuetum esse ad omnes, ita vixit, vt suis temporibus nullus sicut ipse Mosaicum illud assimilauerit, quo vix

quo vir mitissimus super omnes homines fuisse describitur. Aliquoties tamen sine vlllo eiusdem mansuetudinis detrimento, ita inquirendis vel discutiendis causis constans ac fixus in sua sententia mansit, vt à nemine posset in aliud deflekti. Quod autem diximus absque mansuetudinis detrimento hoc fieri, tam veraciter in illo adimpletum est, vt nil vnquam iracundiæ vel commotionis contradicentibus ostenderit, vel verbis asperis contra eos egerit; sed familiaribus colloquijs & delectabili continentia gestu, cunctis sit amabiliter executus, quicquid intendebat. De ea tamen, quæ illi inerat inflexibilitate animi, à quodam familiaritè interrogatus, quæ infra habentur exposuit. Quæcumque, inquit, agere debeo vel omittere, teu de omnibus futuris mihi euentibus, prælagiũ semper capio ex visionibus Domini ac decessoris mei Ansgarij. Solet enim mihi ipse apparens in qualitate vultus sui ostendere, qualiter me immiscere debeam rebus agendis, & quicquid de illo sentio, nullam ad hoc exequendum dissimulationem facere possum.

*S. Rimb-
bertus à S.
Ansgario si-
bi apparen-
te sæpius
monetur.*

CAPVT XXI.

De Miraculis S. Rimberti, corporalibus & spiritualibus.

Fertur etiam antiquorum more Sanctorum quædam fecisse Miracula, frequenter videlicet dum iret ad Sueoniam, tempestatem maris orationibus suis sedâsse, cœci

cæci cuiusdam oculos illuminâsse per Confirmationem, quam Episcopali more cum Chrismate sacro in eodem faciebat. Sed & filium quendam Regis dicitur à dæmonio liberâsse: cui etiam affirmationi hoc astipulari videtur, quòd multis astantibus Episcopis clamor ab ore vexati sæpius sonabat: Rimbertum solum inter eos dignè commissum egisse officium, ipsūque sibi esse cruciatui auctor vocis testabatur. Sed quia nostris temporibus, vt dicit Psalmista, defecit Sanctus, & diminutæ sunt veritates à filijs hominum, nec facillè accipitur quæque ex modernis viris talia fecisse, sufficiat nos hæcenus comprobâsse, quòd hic vir Domini Sanctitatis apicem conscendit, per eas virtutum species, quas in Euangelio Dominus ad beatitudinem promerendam proponit. Beati, inquiens, patiperes spiritu, &c. de octonario virtutum catalogo, quo significatur per resurrectionis gratiam spei nostræ implenda perfectio. Nec miracula illi defuerunt spiritualia, quæ etiam nunc in Ecclesia à fidelibus fieri testatur Beatus Gregorius exponens verba Domini, dicentis: Signa autem eos qui crediderint hæc sequentur: in nomine meo dæmonia eijcient, linguis loquentur nouis, serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint non eis nocebit, super ægros manus imponent & benè habebunt. Sed de his singulis expositionem præ-

L

fati Do

fati Doctoris percurrere longum est & non necessarium, cum homilia hæc continens in prompto habeatur, ad quam nos Lectorem mittentes cœptum opus de vita Domni Rimberti consummare debemus.

CAPVT XXII.

S. Rimbertus constituit sibi Adalgarium in Coadiutorem & successorem.

Cvi, cum iam senio grauari cœpisset, etiam continuus pedum dolor ad molestiam ei accessit: vnde apud gloriosum primò Regem HLudovvicum, quo commendante Episcopatum accepit, & postea apud filios eius HLudovvicum & Karolum hoc obtinuit, vt insignis vir Adalgarius, Monachus videlicet de Monasterio nouæ Corbeia, vt supra retulimus, illi præstitus, ita in adiutorium illi confirmaretur, quatinus dum sele quælibet infirmitas præpediret, in ipso haberet solatium circandi Episcopatum, Placita adeundi, & quando exigeretur in expeditionem, vel ad Palatium cum comitatu suo proficiscendi. Nec multò post electionem succedendi sibi in ipso confirmari, & per manus acceptionem hominem Regis illum fieri, & inter Consiliarios eius collocari obtinuit; assentientibus Abbate & Fratribus Monasterij eius, ac sancta Synodo hæc omnia roborante. Posthæc etiam velut expeditior à negocijs secularibus omni instantiâ coti-

tiâ cotidie ampliare satagebat, quicquid boni prius exercuit. Nec diu postea in hac vita duravit, cuius transitus ad Dominum subiuuncto ordine factus esse perhibetur.

CAPVT XXIII.

S. Rimbertus nunciat instantem mortem suam, ex præfagijs, & vna visione mira quam habuerat.

ANao penè integro antè obitus sui diem, quibusdam fidelibus suis secretiùs intimaui, multa sibi ostensa fuisse signa, quibus præsciret se in hac vita non diu mansurum, & quòd eos quibus hæc loquebatur in hac vita ultra non esset visurus: Quædam, inquit, huius rei præfagia mihi venerunt, quæ mihi non licet alijs indicare; Visionem tamen hac nocte mihi ostensam vobis refero, quâ evidentissimè discessum meum præfiguratum esse intelligio. Videbatur enim mihi, quòd in Ecclesiâ quadam muro firmissimo per medium interseptâ, ego ex vna parte muri fuisset, ex altera verò teneretur Dominus & decessor meus Ansgarius; conspexique innumerabilem turbam vtriusque sexus, more quærentium aliquid hac illacque conuerti, nec quicquam ex eo quod quærebant potuisse inueniri: Quibus Dominus Ansgarius, Quid, inquit, quæritis? At illi se annulum meum quæsisse respondentes, audierunt rursus ab Episcopo; vt cessarent

*Visio S.
Rimberti.*

eum quærere, quando ipse secum esset illum habiturus. Hæc dum quibusdam, ut diximus, narraret Dominus Rimbertus, ex hoc multisque alijs indicijs asseruit, se esse certificatum, quod eodem anno de hac vita foret exiturus. Et ut memoria eius audientium animis per verba quæ recedens diceret artius imprimeretur, hoc quod etiam ab eis amari nouerat ammonitiones eis salutare fecit, non mediocriter verbis eius in gratiam ædificationis profluentibus. Posthæc valedicens illis discessit ab eis, nec ulterius, ut ipse prædixit, eum viderunt. Qualiter autem somnium hoc, quod modò protulimus, euidenti effectu in obitu ac depositione eius, ut ipse intellexerat, completum sit, congruè eo loco enarrabimus, quo commemorandum erit, qualiter anima eius ad cælos subleuata sit, & quomodo corpus eius sepulturæ traditum habeatur.

CAPVT XXIV.

Ægrotudo, pietas, & mors S. Rimberti.

DVodecim igitur diebus antè transitum suum perueniens ad Ecclesiam Bremensem, ipso mox die infirmitate correptus est. Cumque per omnes horas infirmitas grauiter cresceret, ipse semper Psalmidijs & Lectionibus sacris intentus, sese ad futurum de hac vita transitum sollicitè præparabat. Et quanquam languoris immanitas corporis

reis viti

reis viribus defectum ingereret, animo tamen semper inuictus Apostolicam prætendebat fortitudinem, de qua dicit: Quando enim infirmor tunc potens sum. Septimo autem obitum die ministerium sacræ Vnctionis cum Oleo sancto ei fieri cœpit, & vnâ cum Communionem Corporis & Sanguinis Domini, vsque in diem animæ exeuntis de corpore hoc salutare remedium omni die percepit. Et cum iam migraturus esset de mundo, conuocatis Presbyteris & vniuersis Fratribus, veniam petiuit de omnibus quecunque fortassis in aliquem illorum peccasset: Et cum ipse vicissim reconciliationem fecisset omnibus Christianis, à quocunque in eum aliquid commissum fuisset, veniamque eis à Domino poposcisset, percepto Corpore & Sanguine Domini sacram animam emisit. Tum verò incredibilis gemitus omnium subsequutus est, maximè pauperum, has inter fletus voces emittentium: Væ nobis Pater Sancte, quomodo iam post te viuemus, tuis elemosynis in victu & vestitu hætenus sustentati? à quo deinceps hæc merebimur? Sed tibi, inquit, Christe supplicamus, vt anima Serui tui sentiat te nunc memorem dictorum tuorum, quibus promittere dignatus es, à te esse remunerandum quicumque vni ex minimis tuis aliquid solatiij in nomine tuo fecisset.

Post Vnctionem sacram septem continuis diebus quotidie Sacram Communionem accepit.

Pauperum super morte eius plangens.

*Locus sepultura S. Rimberti, & prioris
visionis explicatio.**Locus se-
pultura S.
Rimberti.**Explica-
tio Visionis
prioris ca-
ptiui.*

Ipsè autem vir Dei, cùm adhuc viueret, humilitatis intuitu, præcepit ne in Ecclesia sepeliretur: quod præceptum transgredi non audentes Fratres Ecclesiæ illius, sepelierunt eum foris Basilicam prope rumbam Sancti Willehadi extra murum Ecclesiæ Orientalem. Ipsumque sepulcrum postea superstructo, & in honorem Sancti Michaëlis Sanctorumque Martyrum Stephani atque Viri dedicato Oratoriolo, adornauit vir Adalgarius, de quo supra diximus, qui & Sancto viro successit in Pontificatum. Sicque completa est visio supra memorata, de sua & Domni Ansgarij in vna Ecclesia detentione, sed muri medijs interpositione ipsis ab inuicem seiunctis. Est enim præfatum Oratoriolum contiguum antiquæ Ecclesiæ, muro tantùm eius Orientali ex vno in aliud aditum intercludente; & in ipso, vt diximus nouo Oratoriolo Dominus Rimbertus sepultus est, in antiqua verò Ecclesia Dominus Ansgarius requiescit. Et hoc est quod ipse in Visione ipsa dixisse videbatur, quod annulum Domni Rimberti secum habiturus esset, ipso videlicet Domno Rimberto per fidem & operationem bonam perfecto, non longè post cum ipso coniungi debente, tam in vi-

cinitate

cinitate sepulcri, quàm beatæ requiei perceptione; sicut olim ipse diuino spiritu reuelante prædixit. Per annulum quippe fides significatur, quâ nobis imago Dei exprimitur; & quia ipso manus ornari solent, quibus operatio delignatur, rectè per hoc ostenditur, ornamento fidei bonum opus semper inesse debere. Quod quia Dominus Rimbertus in sua conuersatione commissis sibi semper exhibuit, rectè in præfatio mortis eius multitudo plebis annulum eius quæsisse ostensa est: per quod significatum est, tempore mortis eius eos qui illi fuere commissi anxie desiderare, ut adhuc exemplis in illo perspectis perfrui mererentur. Sed hoc iam fieri non posse tempus expetebat requiei eius, quam Episcopus Ansgarius plebem à quærendo annulo compescens significauit, dum eum diceret secum esse habendum.

CAPVT XXVI.

Miraculum ad sepulcrum S. Rimberti.

Suspensa est etiam super sepulcrum eius lampas lignea, ut lumen continuum in ea ibidem haberetur: subtus ipsam verò in superficie sepulcri velamen iacebat expansum, in quo fertur præclarum contigisse Miraculum; quod in quantum ex relatione narrantium, vel memoriâ vel intellectu retinemus, ita gestum esse constat. Contigit quadam nocte conflagrasse eandem lampadem, ac

L 4

primò

primò crebros carbones decidisse ex illa super
velum memoratum, atque illico subsequi e-
tiam casum totius lampadis, ipsamque su-
pra idem velum totam comburi, absque vl-
lâ læsione ipsius veli. Quod nulli dubium es-
se debet ad declaranda merita Serui sui Chri-
stum fecisse; qui cum Patre & Spiritu San-
cto viuit & regnat in æternum.

CAPVT XXVII.

Subscriptiones Episcoporum.

Slepn. Episcopus Scalernoldensis.
Symon Episcopus Halkinodensis.
Torolfus Episcopus Blaseonensis.
Eilbertus Episcopus Farniensis.
Heribertus Episcopus Wibergensis.
Ratolfus Episcopus Selesvicensis.
Cristian Episcopus Arulenses.
Otto Episcopus Ripensis.
Magnus Episcopus Wendilensis.
Adaluardus Episcopus Scarenensis.
Albericus Episcopus Wendilensis.
Willehelmus Episcopus Selandensis.
Ezzo Episcopus Aldenburgensis.
Ecilinus Episcopus Scarenensis.
Syvvardus Episcopus Norvvegensis.
Egino Episcopus Dolboigensis.
Adalbardus Episcopus Sictunensis.
Iohannes Episcopus Bircacensis.
Thiedolfus Episcopus Sictunensis.

APPEN-